

Bir Öfkenin Sürgün Ettiği Poetika: Sarı Lâle

Poetics Exiled By Anger: The Yellow Tulip

Kemal Şamlıoğlu

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye,

ORCID: 0000-0003-4765-5592, ksamliloglu@hbv.edu.tr

Geliş Tarihi: 11/01/2022 – Kabul Tarihi: 18/03/2022

DOI: 10.55205/jocsosa.11202232

ATIF: Şamlıoğlu, K., (2022). Bir öfkenin sürgün ettiği poetika: sarı lâle. *Cihannüma Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi*, 1(1), 57-78.

Öz

Çağdaş Türk şiirinde gerek imge yapısı gerekse üslup olarak İsmet Özel poetikasının en temel özelliği dinamik söz varlığıyla olaylara yaklaşmasıdır. Bu bağlamda Özel'in şiir dilini oluşturan imgelerin de anlam itibarıyla sabit yerleşmişlikler içinde kontrol edilemez bir özellik gösterdiği söylenebilir. Şiirinde bu durum anlık olarak imgelerle görülürken benzeşmezlik yönü de bağımsızlığı belirgin şekilde ortaya koyar. Benzerliğe izin vermeyen ve anlam bölünmelerine karşı dirençli olan İsmet Özel poetikası; gezgin, seyyar ve sürgün bir arayışın ürünü olarak asal bir mana boyutuyla uzlaşmama ve çatışma perspektifleri açığa çıkarır. Elbette bu sürgün ve gezgin hâli, iki şekilde düşünülebilir. Birincisi şairin bireysel farkındalığının ve yaratılış özelliklerinin getirdiği mizaç; başka bir ifadeyle bu mizacın getirdiği isyan hâlinin şiir dilinde kendisine yer bulmasıdır. İkincisi ise tarih, iktidar ve toplum merkezli anlam ve eylem biçimlerinin şairin iç dünyasıyla mutlak bir uyumsuzluk hâli

000göstermesidir. Dolayısıyla bu makale İsmet Özel poetikasının neden kaçış, ayrılık ve terk ediş eksenli bir isyan mücadelesi verdiğinin felsefi ve ontolojik temellerini sorgulamayı amaç edinir.

Anahtar Kelimeler: Şiir, iktidar, sürgün, gezgin.

Abstract

In contemporary Turkish poetry, the most basic feature of İsmet Özel's poetics, both in terms of image structure and style, is its approach to events with its dynamic vocabulary. In this context, it can be said that the images that make up Özel's poetic language show an uncontrollable feature in fixed settlements in terms of meaning. In his poetry, this situation is seen instantly with images, while the aspect of dissimilarity clearly reveals independence. İsmet Özel poetics, which does not allow similarity and is resistant to meaning divisions; as the product of a wandering, itinerant and exile quest, it reveals perspectives of disagreement and conflict with a prime meaning dimension. Of course, this state of exile and wanderer can be thought of in two ways. The first is the temperament brought by the poet's individual awareness and characteristics of creation; in other words, the state of rebellion brought about by this temperament finds its place in the language of poetry. The second is that the forms of meaning and action centered on history, power and society show a state of absolute incompatibility with the inner world of the poet. Therefore, this article aims to question the philosophical and ontological foundations of why İsmet Özel's poetics struggles with a rebellion based on escape, departure and abandonment.

Keywords: Poetry, power, exile, traveler.

GİRİŞ

İsyan, çağdaş Türk şiirinde poetik üretim için muhayyileyi tetikleyen insani duyguların başında gelir. İsmet Özel şiirinin ana hatları düşünüldüğünde, Özel'in "Evet İsyan" ile birlikte şairin kendine mahsus insani duygularının bir çatışma odağından hareket etmesi, devamında sürgün ve gezgin bir sanatkârı Türk şiirinin merkezine koyar. Sürgün, bir anlamda tutunma alanlarını kaybetmiş bir sanatkârın seyyar bir yazgıyı sanatının her evresinde gizli bir yara gibi taşımasıdır. İnsan, ontolojik olarak Heidegger'ci ifadeyle "orada olmaklığını" kimi zaman bir sıkışmışlık psikozuyla sıklıkla tecrübe eden bir varlıktır. İsmet Özel, sabit fikirlerin uzağında aykırı bir şair oluşunu biraz da sürgün ve gezgin bir şiir mentalitesine sahip olmaya borçludur. Bahtin (2015)'e göre söyleyecek olursak

Monolojik bir sanatsal dünya bir başkasının düşüncesini, bir başkasının fikrini temsil nesnesi olarak kabul etmez. Böyle bir dünyada ideolojik olan her şey iki kategoriye ayrılır. Belli düşünceler - doğru, anlamlı düşünceler -

yazarın bilincinin çekimine girer ve kendilerini bir dünya görüşünün saf anlamsal bütünlüğünü içinde şekillendirmeye çalışırlar (s. 133).

Söz konusu monolojik tarz, özgül veya daha iç içe yerleşmiş değerlerin üzerinden bir konuşma gerektirecekse; bu hesapta İsmet Özel, monolojiyi de asal şiir estetiğinin üzerine bindirerek benzersizliği yani farkı ancak bir sürgün metaforuyla anlatabileceğimiz uzak manalara taşır. Yerle, mahalli olanla veya topoğrafyayla kurulamayan bağ, siyasetin, tarihin ve kültürün kümülatif anlam bloklarına aykırı setretmeyi gerektirir. Bu da gezgin ve sürgün olan şairin yersizyurtsuzlaşma kavramıyla zihinde ve imgede gireceği rezonansı gözler önüne serer.

Şiiri üzerinden geliştirilecek tahlillerin sınırlılığına itiraz ile şiir poetikasını ortaya koyan Özel'in karakteri sürgününün ana belirleyicisi olur. Zamandan bağımsız her türlü iktidarın bilgi nesnesi ile çatışmaya giren şair, sürgün düzleminde kendi ben'inin inşasıyla dönüşüm yaşar. Özel; çoğulculuğa, sıradanlaşmaya, anonimleşmeye saldırarak düzenin yutuculuğunu reddeder. Şair için düzenin dışında bir yaşam alanı kendini coğrafyadan kaçış olarak gösterir. O, bağlı-bağımlı olmadığı için gezgin ve sürgündür. Şiirinde bu durum anlık olarak imgelerle kendini gösterirken benzeşmezlik yönü de bu bağımsızlığı belirgin şekilde ortaya koyar. İktidarın ve düzenin tam karşısında yeni bir imkân olarak hakikat yolculuğuna çıkan şairin “*gövdem açık bir hedef kılındı belâlara.*” (Özel, 2019, s. 163) dizesi, üzerine tasallut eden dönüştürücü etkiyi gözler önüne serer.

“Gördüm

gözlerinde zindanlarla bana baktıklarını

(...)

Ey tenimde uzak yolculukların lekeleri!” (Özel, 2019, s. 166).

Özel, kavramların kurguladığı ve aslileştirdiği hayatın daha ötesinde kendi görüntüsü üzerinden bir rahatsızlık içerisinde değildir. Onun sürgünlüğü kendi ben'inin inşasını ve hakikat yolculuğunu ifade eder. Platon'un *Devlet*'inden kovulan şairin ilk olanı feda etmeyişi Özel'in şiirinde belirgin olarak görülür. Yabancı bir öteki kurgulamak, Özel'i burada tanımlayabilir bir ifade olabilir. Çünkü Özel'in şiir dilinde açığa

çıkan tecrit edilmişlik duygusu, bir yönüyle de içselleştirilen bir sürecin ürünü olarak görülebilir. Hegel'in "mutsuz bilinç" tek bir târihsel evreye, tek bir psikolojik tipe aittir, insanlara değil, tek bir türden insana açılan ipucudur (MacIntyre, 2011) çıkarımı, işte tam bu noktada asallaşmış şair bilincini de Özel adına tarif etmeyi kolaylaştırır:

"kovulduk ölümün geniş resimlerinden.

Efsanelerden kovulduk" (Özel, 2019, s. 167-168).

"Kovulma" kelimesi üzerinden İsmet Özel, İslâm düşüncesinin ilk diyaloglarından birine göndermede bulunur. Bilindiği gibi ayet-i kerimede belirtildiği üzere kibrinden, insana olan hasedinden dolayı şeytan Allah'ın makamından kovulur ve hakikatten ilanihaye mahrum bırakılır. Kovulmak kavramı bu sebepten İslâm ontolojisinin vazgeçilmez kavramlarından biridir ve hakikatin uzağına düşmeyi imler (MacIntyre, 2011). Varoluş problemine ilişkin temel yaratılış ilke ve aksiyomları açısından dünya içindeki varlık; biyolojik ve fiziki, insan ve toplumsal nihayet kişisel özellikleri barındıran varoluşun kaçınılmaz fenomenlerini içeren bir bütünlüktür (Cevizci, 2013). Bu bakımdan antropomorfik düşüş, özellikle Batı ilahiyatının temel sorunsallaştırma bölgesindeki bir cennetten çıkarılma neticesinde tarihsel bağl bir olguya dönüşür. Hristiyan dininin ilk kurucularından Paulus, bu olguyla insanı ele alırken onu doğasından (physis) günahlı olarak değerlendirir. Bu yüzden insan ölümlüdür, ölümle cezalandırılır. Kurtuluş ise Yaratıcı'ya uzatılan eldedir. Ona göre insan böyle bir günah mirasıyla savaşılamaz, savaşmamalıdır (Gökberk, 1993). Bu bakımdan cennetten çıkarılan Hz. Âdem için düşüş, bir tarihsel sonuç olarak, Kierkegaard'a göre "Babanın Günahı" olması itibarıyla ilk kez Hz. Âdem'le öncü ama sonuçlarıyla tarihsel aşamaya geçen ödev ahlâkı şeklinde görülür (Kierkegaard, 2015). Mevrus günahı, Jan Gossaert'in (Mabuse), Peter Paul Rubens'in Âdem ve Havva tasvirlerine esin olan bir ontoteolojik olgu olarak Kitâb-ı Mukaddes, Tekvin'de ise şöyle anlatır:

Ve kadın ağacın meyvesini yemeye değer olduğunu gördü, göze hoş görüldüğünü gördü ve bilgilenmek için bu ağacın arzulanması gerektiğini anladı ve meyveyi kopardı ve yedi; kendisiyle birlikte kocasına da verdi ve o da yedi. İkisinin de gözleri açıldı ve çıplak olduklarını gördüler ve incir

yapraklarını birbirine ekleyip önlerine örtü yaptılar. Ve kadına da şöyle dedi Tanrı: Senin acılarını ve doğurganlığını arttıracam; çocuklarını acı içinde dünyaya getireceksin, arzuların kocana yönelecek ve seni o yönetecek (Berger, 2011, s. 47-48).

Yine İslâm düşüncesinde, Hz. Âdem'in yaratılışına ve cennetten çıkarılışına ilişkin olay Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılır:

Ey Âdem! Sen ve eşin cennette oturun, orada istediğiniz yerden rahatça yiyip için ve şu ağaca yaklaşmayın; yoksa zalimlerden olursunuz, dedik. Şeytan oradan onların ayağını kaydırды da bulundukları yerden onları çıkardı. Biz de “Birbirinize düşman olmak üzere inin! Bir zamana kadar sizin için yeryüzünde kalacak bir yer ve ihtiyaç maddeleri vardır” dedik (Karaman vd, 2018, s. 5).

Ayetlerde geçen “bahçe” için müfessirler arasında görüş farklılığı vardır. Fakat kimi dönem müfessirlerince burası dünyevî ikamet yeri olarak rahatlık, mutluluk ve suçsuzluk yeri olarak kastedilmiştir. Ağaç için ise Kur'an-ı Kerim'in başka bir yerinde ebedî hayat ağacı olarak geçen ifade; Kitâb-ı Mukaddes'te “iyilik ve kötülük bilgisinin ağacı” diye zikredilir. Ayrıca başka bir ayet-i kerimede: “*Biz insanı en güzel biçimde yaratmışızdır. Sonra onu aşağıların aşağısına indirdik.*” (Karaman, Hayrettin ve Diğerleri, 2018: 5) ifadesi geçer. “*En aşağıya indirmek*” insanın kendi asli, olumlu kimliğini saptırmasının başka bir deyişle yozlaşmasının bir sonucudur. Bu “indirme”nin Allah tarafından kendi eylemi olarak takdim edilmesi konusunda (Esed, 1999). Başka bir açıdan Hz. Âdem'in yaratılışındaki tarihsel olgu oluşumu Kierkegaard'tan yüzlerce yıl öncesinde yazılmış Muhyiddin İbn. Arabî'nin Fusûs'u'l-Hikem'in Ahmed Avni Konuk (2005) şerhinde şu ifadeyle ortaya konur: “Eğer Âdem olmasa idi, mertebe-i ulûhiyyetin câmi' olduğu/esmâ ve sıfât kemaliyle zâhir olmaz idi. Zîrâ 'ilahiyet' 'me'lûh' olmayınca zâhir olmaz. Ve âlemde Âdem'den gayri olan mezâhirin hiç birisinin taayyünü, bu cem'iyetin zuhûruna müsâid değildir” (s. 107). Dolayısıyla aynı zamanda insansal bir özne ve yükseltirme ve alçaltılma durumu olarak görülebilecek antropomorfik düşüş, mekânsal ve tarihsel bağlamından kopararak

yeniden kurulmuş tarih fikrinin metafizik boyutuyla olgu değerinde seyreder. Asıl üzerinde durulması gereken şey de bir Atoposlaştırma çerçevesinde tarihin ilk ve sürekli genişleyişidir (Ricoeur, 2010). Burada İsmet Özel, “ölümün geniş resimlerinden” ve “efsanelerden” kovulmayı yapaylaşmaktan kaynaklı bir mahrumiyete bağlar. Çünkü artık her şeyin pazarlandığı, pazarlanamayan hiçbir şeyin değerli addedilmediği vahşi kapitalizmin egemen olduğu bir dünyada yaşıyoruz ve bu sebepten de ölüm öteki dünyaya, gerçek dünyaya, hakikatin dünyasına bir geçiş kipi olmaktan çıkmış/çıkarılmış, hiçliğin durağı olarak algılanır olmuştur. Elbette böylece ölümün geniş resimleri daraltılarak varlığın genişliğinden yokluğun darlığına geçilir. Bu akışın doğal sonucu olarak geleneği terk edişin bir faturası kabilinden “efsanelerden” kovulmak kendiliğinden bir kadere dönüşür. Efsanelerden sürülen şair, gezgin ruhuyla kimi mümkün olmayanın ontolojisiyle savrulur. Bu savruluş İsmet Özel için bilinçsiz değildir. Sadece olgulara mutlak bir tutunma alışkanlığı olmayan bilincin ısrarla özgürleşmeyi deneyişi, bunu yaparken asal bir şiir diliyle zihin yurdunu kaybedişi olarak kendini gösterir.

Şair aynı anlayışını;

*“Kar yağarken kirlenen bir şeydi benim yüzüm
her sevinç nöbetinde kusmak sunuldu bana” (Özel, 2019:
179).*

dizeleriyle devam ettirir. İsmet Özel; kopuş, kovuluş imgesini doğal olan “kar”ın temizlemesi, arılaştırması gerekirken kirlenen yüz ile birleştirir. Allah’ın gökyüzünden yere indirdiği rahmet biçimlerinden biri olan ve temizliğin, aklığın, arılığın simgesi görünümünde yüze yağan kar, şairin yüzüyle karşılaştığında kire maruz kalır. Modern insan o kadar gerçeğinden uzaklaşır, öylesine bir bataklığın içine düşer ki göğün getirdiği el değmemiş kar bile kendini koruyamayarak kirlenmek zorunda kalır.

Sevince karşı “kusmuk” da aynı imgenin bir devamıdır. Sevinç ruhu genişletir ve insana Yaratıcı’sının bir hediyesidir. “Kusmuk” ise yapaylığın midede yarattığı kaosun potansiyel, müşahhas atığından başka bir şey değildir. Aydınlanma çağında batılı metinlerde görülen tiksinti, bulantı veya

sancı gibi kavramlar, aynı zamanda Sartre'ın veya Camus'nun metinleriyle birlikte düşünüldüğünde söz konusu "kusmuk" kelimesinde, sürgün şairin dış dünyaya olan yabancılaşmasının, kendi ötekisini kasti bir ontolojik probleme dönüştürmesinin izleri daha da belirginleşir. Yine burada da doğal ile yapay, hakikate ait olan ile kirlenmiş olan karşılaşır. Şairin şahsında modern insanın her sevincine, her esenlik duygusuna mutlaka bulandırıcı bir ek yapar. Şair burada insan fitratının sevince olan meyli ile o sevinci bulandıran dünya sistemini karşı karşıya getirir:

"polistir babam

Cumhuriyetin bir kuludur" (Özel, 2019: 181).

Kopuşun zirvesi tam da burasıdır. Eflatun'un *Devlet*'inden bu yana polis ve onun şahsında kolluk kuvvetleri devletin koruyucusudur. Ona yönelik tehdidin en ön saflarında yer alır ve bir yönüyle onun en sadık kölesidir. Elbette güvenlik algısının geçmişte olduğundan çok daha belirgin hâle geldiği modern çağda, ulus devletler için kolluk, öncesinde olduğundan çok daha fazla şey ifade eder. Gerçek hayatta babası polis olan İsmet Özel, özellikle ulus devlet mantığının en katıksız egemen olduğu Milli Şef dönemine atıfta bulunarak babasının mesleği ile siyasal rejim arasında doğrudan bir bağ kurar. Bu bağda şairin babası, ulus devlet ideolojisinin mutlak koruyucusu ve kulu rolündedir. Ulus devlet mantığında, hele Soğuk Savaş dönemlerinde, kapitalizmin mutlak egemen olduğu süreçlerde insan değil, devletin varlığı önemlidir. Batı'dan, modernleşme ve Aydınlanmadan kopup gelen bu ulus devlet mantığı Türkiye'de mevcut olan "Allah devlete zeval vermesin.", "söz konusu vatan ise gerisi teferruattır." söylemleriyle üst üste gelir. Bu anlayışta devlet insanın tek garantörüdür. Kaza ve kadere hükmeden en önemli kurumsal yapıdır. İnsan zeval bulabilir ama devlet bulmamalıdır. Vatan konuşulurken insanın üstü çizilebilir. İsmet Özel'in vurgusu, biraz da ironiyle tam da ulus devletin kölesine dönüştürülen insanın doğasından uzaklaşmasına yöneliktir. Bir bakıma gezgin ve sürgünlüğü adına otoriteyle olan bağıyla daha da seyretilmiş şair, bu otorite ile Marksist ikbâl arayışındaki tavrı uzlaştıramaz. Yıkıcı şiirsel üslup, uzlaşma kabul etmediği gibi olgulara yönelik bağlamları da ters yüz eder. Belki bunu sadece şiir dilindeki imgeler yoluyla hem iktidardışılık, hem

tarihdışılık hem de temsildışılık olarak yorumlamak daha yerinde olur. Bu durum eğer bir “temsil” sorunuysa ve gezgin-sürgün, modernin değiştirici gücünün bir sorunu ve tehdidiyse Deleuze (2017)’ün *Fark ve Tekrar*’ın önsözünde yazdığı şu ifadelerle kulak verilebilir: “Hâlbuki modern düşünce özdeşliklerin kaybolmasından ve özdeşin temsili altında işleyen tüm kuvvetlerin keşfinden olduğu kadar, temsilin iflasından doğmuştur. Modern dünya simulakranın dünyasıdır. Burada Tanrı’dan sonra insan da hayatta kalamaz, tözün özdeşliğinden sonra öznenin özdeşliği de kalmaz” (s.15). Dolayısıyla temsil adı altında çöken, iflas eden çoğalma durumu, Deleuze’nün çağ adına olgunun ontolojik tutarlılığını sorgulayıp sarsıntıya uğrattığı bu durum bağlamında, İsmet Özel şiirinin aynı zamanda dil durumunun da bir temsil sorunu olarak ele alınabileceği fikrini güçlendirir. Latour (2008)’un modernizme yaptığı eleştiride hakikatin yerine geçen ve temsilin iflasını hazırlayan bu durum, şu ifadelerle karşılık bulur: “Varoluşlarını resmi olarak temsil ederek canavarın çoğalmasını yavaşlatmak, saptırmak ve düzenlemek gerekecektir. Bir başka demokrasi mi gerekli olacaktır? Şeylere yayılmış bir demokrasi?” (s.19). İşte sürgünün simulakralarla canavar üreten bir temsil alanında kalmayı reddedişi, bu bağlamda şiir metni olarak çağımıza ait felsefî sorunsallaştırmayı İsmet Özel üzerinden yürütmemizin önünü açar. Çünkü ondaki asal şiir, temsili sürgün adına yıkmayı ve ondan kaçmayı dener:

“yirminci yüzyılın sonlarında

en uzak uyanışlar ikliminde yaşadım” (Özel, 2019: 186).

Şair burada hayatına dair bir koordinat çizerken zaman ve mekân kesişmesinden bahseder. İsmet Özel, XX. yüzyılın sonlarında ve sadece uzak değil, en uzak uyanışlar ikliminde yaşar. Burada da İslâmî bilinçaltının beslediği bir art alan ile karşı karşıya gelinir. Zamanın genel kurgusunda olduğu gibi yüzyılın başları hep derleniş toparlanış, sonları dağılma imgeleriyle doludur. İslâm, zamanın kesin geçiş kipleri için asır kelimesini kullanır. Her asır kendini önceki ile sonrakinden ayıran kendine mahsus nitelikleri olan bir zaman dilimidir. Tıpkı insan ömrü gibi başlangıç; yeşerme, gelişme, serpilme, ortası durağan, sonu çözülme olan bir devridaim söz konusudur. Elbette aynı imgeyle kıyametin kopacağına

inanılan zeval vakti, ahir zamanlar birleştirildiğinde İsmet Özel'in bu dizeleri çok daha yerli yerine oturur. Yüzyılın sonlarında yaşamış olmak, çöküşe muhatap olmaktır. Bu da zaten kendiliğinden “uzak uyanışlar iklimini” davet eder. Zeval vakitleri, sona yakın zaman dilimleri aynı zamanda uyanışların da güçleştiği süreçlerdir. Öyle bir yüzyılda yaşıyoruz, yüzyılın öyle bir diliminde bulunuyoruz ki diyor İsmet Özel, bütün iklimler uyanışı ertelemeye ayarlanmış. Uyanış kelimesinden hareket ile Hz. Muhammed (s.a.v)'e ilk ayetler uykudayken geldi ve ayetler uyandırmak için geldiler. Uyku hâli durağanlığı, uyanış ise hareketi ifade eder. Ayet-i kerimede Allah (c.c.); “Ey örtüsüne bürünen! Kalk ve uyar!” (Esed, 1999, s. 574) derken üzerindeki hakikat ile arandaki perdeyi kaldır, hakikati ayetler üzerinden doğrudan seyret der. Uyanmak, gerçek ile arana giren perdeleri kaldırmak, hakikati görmeyi engelleyen örtülerden sıyrılmak anlamına gelir. İsmet Özel, uzak çağrışım alanı olarak uyanışı Hz. Peygamber'e ait bu olayla bitiştirir. Uyanış artık bir zamanlara göre çok daha zordur ve çok da zahmet gerektirir. Çünkü hakikatin üstü, şimdilerde geçmişte olduğundan çok daha fazla örtülmeye çalışılır.

İnsanoğlu varoluşsal arayış yolculuğunda kendi olmak amacıyla hayatı anlamlandırırken ideler dünyasını kurar. Pozitif bilimler; insanoğlunun kendini tanıması bağlamında bazı imkânlar sunmuş olsa da özellikle insanoğlunun ben'i ve öteki ben'i arasında bir çatışma alanı oluşur. Özel, şiirinde hayatın dönüştürücü ve kurgulanmış tarafından kendi ben'ini ayırıştırır. Şair, kaderi zamanın içerisinden adeta çekerek yeniden kurmanın arzusu içerisindedir. Bu durum şairin sürgün sürecinin başlayışı olsa da esas olan onun dönüşümüne hizmet etmiş oluşudur. Ben ve öteki ben arasındaki gerilim, asıl üzerinde durmamız gereken yersizyurtsuzlaşmanın tetiklenmesine neden durumundadır. Bu yersizyurtsuzlaştırma, Foucault'gil bir temelle egemenlik biçimlerinin doğrudan etkilediği, bilme alanlarında iktidar tarafından uyruk olarak oluşturulmuş bedenler düşünülmelidir (Foucault, 2013, s. 43). Foucault'ya göre bu bir tahakküm olarak nitelendirilmelidir. Tahakküm uygulayanların ve altındakilerin sonsuz tekrarladıkları bu oyun, değer farklılığını, sınıfsal egemenlikten kaynaklı özgürlük sorununu ve tahakküm altındakilerin hakları adına bir araya geldikleri bir mantık doğurur (Foucault, 2013). Tahakkümün

sonucu devlet aygıtlarının çok değişken ilişkilere girdiğı yer-yurt, toprak ve yersizyurtsuzlaştırma gibi belirlemeler (Deleuze, 2006, s. 191) ile ortaya çıkar. Bu bağlamda İsmet Özel'in asal şiiri, tahakküm karşısında normalleştirici teamülleri kaybederek yer, yurt, öznesel tutarlılık/kendilik olarak var olan "bilme alanlarını" terk eder:

"o zaman yalın yürek kaldım şiddetin çölünde" (Özel, 2019, s. 191).

Yine Özel'e göre "yalnızlık" kavramı; kabul edilişi ile kendini gösteren bir olgudur. Özel, yalnızlık duygusunu modern insanın yaşadığı bir durum olarak görür. Özel'in yalnızlığı ideolojinin bağımlılığının dışında bir yere işaret eder. Şiiri üzerinden yalnızlığı bir düzensizlik boyutuna taşıyan şair için yalın yürek kalmak tüm bağımlılıklardan kopmayı başarabilmektir. İsmet Özel, özgürlük alanının şiir olduğunu belirtirken de bağımsızlığa vurgu yapar: "Şiirin özgürlüğe ihtiyacı yoktur ve fakat özgürlüğün şiire ihtiyacı vardır. (...) Şiire fazladan, şiirin dışındaki bir ortamdan özgürlük armağan edilmesine gerek yoktur" (Özel, 2017, s. 55). Burada dikkat edilecek olursa özgürlük fragmanı İsmet Özel için az önce sözü edilen "bilme alanları" adına şiir yoluyla vasıtalandırılmış bir işleve taşınır. Çünkü gezgin ve sürgün ancak bir anlam, bir dil veya hissediş biçimiyle ayakta kalabilir. Kelimelerle dile getirilen karşı çıkışlar, şiir-özgürlük ilişkisi bakımından önemlidir.

"yerim olmadı zaten kendi mezarımdan başka" (Özel, 2019, s. 203).

Özel'e göre insan ancak kendi masalını yıkarak ayağa kalkar. Masallar; "insanlığımızı sıradanlaştırır; bizi insan olmanın özellikli vasıflarından uzaklaştırır" (Özel, 1997a: 12). Şair bu masalın yıkılışını coğrafyadan kaçarak başarmak ister. İşte yine bir asallaşma belirtisi olarak konuşan şair, kaçışın nihayetini düşünmez. Önemli olan fiil olarak başka bir deyişle anlamlı varlık kipinin oluş ve kılışında kaçma hâlinde olmaktır. Bu, nihayetsiz ve bağısız bir arama biçimidir:

*"kendi kalbimle kendi zamanım arasındaki sarkaç
püskürtüyor beni dünyaya
bırakıyorum zerreciklerine kadar emsin beni
Atlantik ve Pasifik ve beş kıta*

*koşmam gerek
yetişmem gerek yazgıma
tutmam gerek, sormam gerek, bilmem gerek
esenlemem, kargışlamam, irkitmem gerek niçin
niçin, niçin, niçin
kuyuya düşen çocuk niçin ölmesin” (Özel, 219, s. 221).*

Şair kendisi ile dünya zamanı arasındaki uyumsuzluğa dikkat çekerek yerçekiminin onu dünyaya püskürttüğünden bahseder. Bu, bir indiriliş, bir yolculuğa çıkarılış değil bir savrulma, püskürtülmedir. Dolayısıyla şairin kendisi iradesiyle değil dünyaya ve yaratılışa özgü bir yazgının eseri olarak burada, dünyada, zamanın tam da bu noktasında durmaktadır. Üstelik dünya, bütün nesneleri, ayartılarıyla onun kanını emer ve onu olması gereken yerden kendi alanına çeker. Çıkışın tek bir yolu vardır: Koşmak, hareket hâlinde olmak... Çünkü beden ve ruhen hareket, canlı oluşun en önemli emaresidir. Durmak ataletle, ölüm imgeleriyle, hareket etmek ise çabalamak ve yaşam imgeleriyle mülemmadır. Şair bu sebeple koşarak yazgısına yetişmek için elinden geleni yapar. Onun açısından dünyaya gelmiş olmak, bir kuyuya düşmek gibidir. Her insan nihai aşamada “kuyuya düşmüş bir çocuktan” başka bir şey değildir. Ve bu kuyudan, bu dünya kuyusundan ancak ölümlerle, “ölümün sarkıttığı ip” çıkılabilir. Kesin çizgilerle verilmese bile burada Hz. Yusuf’un kardeşleri tarafından kuyuya atılmasının, kardeş ihanetinin örtülü izlerine ulaşmak da mümkündür. Kibir, kıskançlık, kardeşe kardeşi kuyuya atar. Dünyayı bu hâle getirenler, bu kertede yaşanmaz kılan insan kardeşleri, şairin şahsında iyi insanları, kötülüğün kıyısından geçmemiş çocuğu kuyuya atmıştır. Şairin burada bir Doğu-Batı karşıtlığı oluşturduğunu, bu karşıtlıkta kuyuya atılan çocuğun Doğu/İslâm dünyası, kuyuya atan ihanet özlerinin ise Batı/Hristiyan dünyası olduğu da söylenebilir.

Yürünebilecek bir yolun arayışı içerisinde kendi ben’ini mutlak liman olarak konumlandıran Özel, düzenin ötesinde kendine bir çıkış imkânı oluşturma çabası içerisinde. Özel, ben’i etrafında vicdanını merkeze almak için kamu vicdanından da kurtulması gerektiğini bilir. Bu yönüyle Özel’in şiiri kendi vicdanı üzerinden gelişir. “Vicdan sahibi kendilik, genellikle başkasına ihtimam işaretleri olarak merhamet, etik, ahlâk, yasa, adalet gibi kavramlarla beraber dile gelir” (Taburoğlu, 2019, s. 17). Özel’in vicdanı, toplumsal iyi olan

kavramların ötesinde kendilik bilinciyle hareket eden bağımsız bir özellik gösterir. Bu bağımsız hâl, sürmek ve gezmek olarak yorumladığımız benzerdışılık şair adına kalın duvarlara süratle çarpması pahasına taviz vermediği bir şiirsel tepki durumudur.

“West Indies, Kızıl Elma, İtaki, Maçın!

Uzun yola çıkmaya hüküm giydim.” (Özel, 2019: 222).

Şair burada, modernizmin getirdiği karmaşada, birbirine karışan ideolojiler arasında kendine bir yol bulmanın zorluğundan bahseder. Uzun yola çıkış bu kerte de birbirine karışmış at izi ile it izini ayırt etme zorluğuna vurgu yapar. Bu yol, kendini bulma, kendini gerçekleştirme güzergâhıdır, uzun ve sayısız tehlikeyi içerisinde barındırır. Ancak doğmuş olmak, yola çıkmış olmaya hükümlü olmak demektir ve yol ne kadar uzun olursa olsun yürünecektir:

“uyrukların içinde uygunsuz biriyim

(...)

yakın yerde soluklanacak gölge bana yok

uzun yola çıkmaya hüküm giydim.

Uzak nedir?

Kendinin bile ücretinde yaşayan benim için

gidecek yer ne kadar uzak olabilir?” (Özel, 2019, s. 222-223).

Uzun yola çıkmaya hüküm giymek elbette kolaycılığa kaçmadan kendine bir yol yordam arama anlamına gelir. Ancak kendinin uzağına düşmüş insan için yakınlık ve uzaklık neyi ifade edebilir? Kendine yabancılaşmış, ruhuyla arasına sayısız mesafe girmiş insan için coğrafi yakınlık ne kadar değerli olabilir? Görüleceği üzere “uyrukların içinde uygunsuzluk” Foucault’gil bir yorumla uyruklaşmanın herkes adına toplum, siyaset ve tarihe dönük etiketlerine şiirsel bir itirazdır. Uyruklaşma, beden ve psikolojik olarak hazır kabulleri, “bilme alanları”yla gerilime sokmaktır:

“mataramdaki suya tuz ekledim, azığım yok

uzun yola çıkmaya hüküm giydim.

(...)

taşımamı yasaklayan belgeyi imzaladım

burada bitti artık işim, ocağım yok

uzun yola çıkmaya hüküm giydim.” (Özel, 2019, s. 223-224).

Özel’in gezgin hâli farkına vardığı yaşanmışlıkları olarak değerlendirilebilir. Bu yaşanmışlık aynı zamanda bağımsızlığı bağlamında kendi sürgünüdür. Özel’in özgürlük kavramı ile kurduğu irtibatla şiir önemli bir yerde durur: “Eylemlerimizin şiirle bağlantısını kurmayı başarabilmişsek, bu işlem bizi ya mensubu bulunduğumuz camianın (communaute’nin) nabız vuruşuna ilgi duyanlardan biri kılar; veya bu işlem dolayısıyla aynı camiada tek insan olarak yerimizin neresi olduğunu arayanlardan biri olduğumuzu öğreniriz” (Özel, 1997b, s. 56). Şairin gezgin ve sürgün hâli hakikat ikliminde yaşayış özlemi ile ilişkilidir. Özel’in şiirlerinde sıradanlaşma ve tek tipleşmeye hücum edilir. İçinde bulunduğu toplumun sıradanlaşan tarafından kendini sürgün kılan şair, huzursuzluğunun sebebi olarak yaşamış olduğu toplumu gösterir. Mekândan kendini kopartma özlemi ile uzun yola çıkmaya koyulan şairin kendi ben’ini inşa etme süreci eş zamanlı işler. “Beyazların yöresinde nasibim kalmadı” dizesiyle iktidarı karşısına alan Özel’in mutlak bir mekân arayışı varoluş sorunu olarak kendini gösterir. Bu arayış ve sürgün hâli Özel’i bağımsız ve dışındakileri ötekileştiren bir düzleme götürür. Uyruklar içindeki uygunsuzluğu şairin otoriteye reddiyesini gözler önüne serer. Şair nesneleştirilmeye karşılık olarak özgürlüğü öne çıkarır. Bu özgürlük arayışı üzerinden şairin sürgünü, İsmet Özel’in zihinsel ihya ve inşası açısından dikkate değerdir. Özel, yaşamış olduğu toplumun “anlayış ortalaması” şeklinde insana baygınlık veren tüm öğretilerinden uzakta konumlanmayı esas alır. Düzenin dışında kendine “acı kök tadı” seçen şair için sürgün hâli kendi ben’inin inşası üzerinden yeni imkânları da beraberinde getirir. Fıtratına yabancılaşan insanoğlunun hikâyesine dikkat çeken Özel için fıtrata dönüşün çözümü sürgün olarak verilir. Özel, düzene itaatsizliği şiirlerinde önerirken insanoğlunun varoluş mücadelesinin başlangıcına da telmihte bulunmuş olur. Şair, ısmarlama bir hayatın dışında kendi hakikat iklimine yolculuğa çıkmayı ve bu uğurda eziyeti göze alır. İçinde yaşadığı toplumun tekdüze unsurlarından sıyrılan şair, üzerinde iyi durduğu söylenen bu hayat tarzından koparak düzenin unsurlarıyla çatışmayı tercih eder:

*“uçtum ama uçuşum
radarlarla izlendi
gayret ettim ve sövdüm*

bu da geçti polis kayıtlarına.” (Özel, 2019: 231).

Şair panoptik bir dünyaya geçişin izlerini sergiler. Modernleşme ve onun şahsında ulus devlet her şeyin kaydını tutar, sınıflar ve insanı adım adım takip eder. Postmodernizm ise kayıt tutmaya bile gerek duymaz, hareket eden her şeyi oturduğu yerden radarla takip eder. Dünya artık elinden mahremiyeti alınmış bir yerdir. Dünya artık hiçbir insanın, hiç kimsenin kendini gizleyemeyeceği devasa bir gözün görüş alanındadır. Bundan böyle Franz Kafka’nın *Şato* romanında, George Orwell’in *1984* adlı eserinde ifade ettiği devasa bir göz, Büyük Birader’in gözü, mahkûmlarının her anını gözetleyen kule bekçileri gibi her şeyi ve herkesi anında görmekte, bütün ayrıntıları not etmektedir. Başka pek çok şiirinde dile getirdiği gibi burada da İsmet Özel modern ve postmodern devlet kurgusunun bireyin mahrumiyetine yönelik tasallutundan şikâyetçidir. Polis devletinden, düşünce polisinden ve bırakın dışını, insanın içini bile görme uğraşı veren bütün sistemlerden şikâyetçidir:

“ruhum sahte

evi Nepal’de kalmış

Slovakyalı salyangozdur ruhum” (Özel, 2019, s. 232).

Modernleşme insan ile hakikat arasına o kadar girmiş, insanı öylesine kendinden uzaklaştırmıştır ki bütün ruhlar sahtedir. Sahtelik insanı yüceltmez, küçültür. Gerçeklik, asliyet insanı bulunduğu yerden yukarılara taşırken sahtelik olsa olsa onu “bir salyangoz”a dönüştürür. Elbette burada ruhun yerinden edilmişliğinden, asli mekânını terk ederek uzak beldelerde, yabancı ellerde yaşamak zorunda kalışından da bahsetmek gerekir. Salyangozun asıl memleketi, kendini gerçekleştirebildiği, bedenini rahatlıkla besleyerek nemden nemalandığı yer Nepal’dir. Varlık sebebi sıcaklık ve nem olan bir varlık için soğuk ve kuruluşun mekânı olan Slovakya’ya mahkûm edilmek bir salyangozun en son isteyeceği şeydir. Şairin ruhu da hakikatin mekânından/uzamından sahteliğin mekânına sürgün edilir ve bu yüzden de şair büyük bir mahrumiyet ve sefalet içindedir.

“Milli şefin treni niçin beyaz?” (Özel, 2019, s. 234).

İsmet Özel burada George Orwell'ın Hayvan Çiftliği'ne göndermede bulunur. Bilindiği üzere Hayvan Çiftliği alegorik bir metin olarak sosyalizmi eleştirir. Eserde, bu dünya görüşünde dünyanın bütün insanların haksızlığa karşı mücadele etmesi talep edilmekte ve XX. yüzyılın en büyük hak gaspçısı olan bu ideolojiye meydan okunması çağrısı yer almaktadır. Orwell da buradan hareketle sahibinin kendilerine yaptığı haksızlığa boyun eğmeyip isyan eden çiftlik hayvanlarından hareketle sosyalizmi hedef alır. Metinde hepsi bir olup çiftliği ele geçiren hayvanların bir müddet sonra adım adım yeni bir eşitsizliğe doğru gidişleri anlatılırken metnin sonunda dile getirilen “herkes eşittir ama domuzlar biraz daha eşit” söylemiyle de eşitlik fikrinin ancak bir ütopya olduğuna vurgu yapılır. Özel, Milli Şef dönemindeki CHP'ye, adaletten, eşitlikten ve nispeten sosyalizmden bahseden kolektif algıya karşı bu dizeyi öne çıkarır: Öteki bütün trenler, halkın gidip geldikleri neden siyah da Milli Şef'inki beyaz? Eşitlik bağlamında iktidar sahiplerinin halk ile kurduğu ilişki bu dize ile dikkate getirilir. Şair burada teori-pratik uyumsuzluğu kadar Türkiye'nin belli bir tarihi dönemindeki çelişkileri de gözler önüne serer.

“Hata yapmak

Fırsatını Adem'e veren sendin

Bilmedim onun talihinden ne kadar düştü bana” (Özel, 1999, s. 12).

İnsanlar hata yapar. Doğmuş olmak, bu dünyaya gelmiş olmak potansiyel olarak hataya da açık olmak anlamına gelir. Nisyan kadar isyan da insanın vazgeçilmez özelliklerinden biridir. Özel, itaatsizlik üzerinden kendine bir yol arar. Hz. Âdem üzerinden bir itirazı merkeze almaya çalışan şair buradaki itaatsizliği, kendi bağımsızlığı ve özgürlüğü için bir referans noktası yapar.

“Girmem, girmedim mangalara” (Özel, 1999, s. 29).

Özel sıradanlaşan, tepkisiz ve adeta köleleşmiş toplumun kurguladığı nizamın dışındadır. Şair, mangalar kelimesiyle tekdüzeliği, benzeşmeyi reddederken şiirinin bütün formlarında insanoğluna sürgünü ve yolda

olmayı tavsiye eder. Şair nesnelerin, “ısmarlama bir hayatı”nı tertip etmiş olduğu blokun dışındadır. Özel, insanoğlunun fitratını inşa sürecinde itaatsizliğin hakikate ulaştırıcı gücüne dikkat çeker. Vahşi kapitalizmin ve piyasaya göre düzenlenmiş hayatın tam karşısında kendini yabancılaştırmayı başaramamış şair, yürünebilecek tüm yolları mübah görenlerin kayb olduğu vurgusunu yapar. İçinde yaşamış olduğu toplum tarafından anlaşılamayan ve eleştirileri sebebiyle itilen şair bu ayrışmanın da aynı zamanda kurucu aktörüdür. Herkesten farklılaşma, şairin arzu ettiği bir durumdur. Özel, genel geçer hususlara hayır diyebildiği için aynı zamanda da özgür kalır. Şair, itaatkârlık üzerinden oluşturulmuş düzenin dışında bireyi inşayı önerir. “İsmarlama bir hayatı” reddetmeyi bilen şair sorgulamayı, itirazı, eleştiriyi bireyin şahsiyet inşası bağlamında gerekli görür.

SONUÇ

Sonuç olarak denilebilir ki gezgin ve sürgün İsmet Özel şiiri, var olan temel toplumsallığı, kalıbına sığamadığı bir dünya adına yıkmayı deneyen bir şiirdir. Seyyar olmak, bir yerde sabit kalamamak, zihinsel dönüşümlerini sancılı yaşayan Özel’in mekân ötesi sıçrayışlarını daha anlaşılır kılar. Şair sürgün aidiyetten çok, arayışı önceleyendir. İsmet Özel arayışı tamamlanmamış bir şairdir. Asal şiiri, yersizyurtsuzluğu hatta kendi bilincinde böldüğü benliğini bile sabitliğe kurban etmeme yönünde bir poetik tepkidir. Diğer yandan sürgün olma hâli, şiirin imkânlarıyla meşhum bir alamettir. Çünkü İsmet Özel şiiri, bir menzil şiiri değil; istikamet şiiridir. Mesafe alınan her yolculuk şiirin imgesel dünyasında aşağı yukarı yeni bir anlam bloğuyla karşı karşıyadır. Şairin çatışma alanları, hâliyle şiirsel özneyi de gezgin ve mekânsız bırakır. “Neden” sorusuyla başlayan İsmet Özel, poetik kalkışmanın bir hücum ediş şekli olduğunu da daha baştan söylemiş olur. Dolayısıyla gezgin ve sürgün şair, tümel olgu dünyasına yerleşemeyen reddedişler silsilesiyle mahkûm ve uzakta olma hissi uyandıran direnişi şiire yerleştirir.

KAYNAKLAR

- Bahtin, M. M. (2015). Dostoyevski poetikasının sorunları. (C. Soydemir, Çev.). Metis Yayınları.
- Cevizci, A. (2013). Paradigma felsefe sözlüğü. Paradigma Yayınları.
- Deleuze, G. (2006). Müzakereler. (İ. Uysal, Çev.). Norgunk Yayınları.
- Deleuze, G. (2017). Fark ve tekrar. (B. Yalın ve E. Koyuncu, Çev.). Norgunk Yayınları.
- Esed, M. (1999). Kur'an mesajı/meâl-tefsir 1-3. C. Koytak ve A. Ertürk. (Çev.). İşaret Yayınları.
- Foucault, M. (2004). Felsefe sahnesi. (Ferda Keskin, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2013). Toplumu savunmak gerekir. (Ş. Aktaş, Çev.). Yapı Kredi Yayınları.
- Gökberk, M. (1993). Felsefe Tarihi. Remzi Kitabevi.
- Karaman, H. ve Diğerleri. (2018). Kur'an yolu meâli. Diyanet İşleri Başkanlığı.
- Kierkegaard, S. (2011). Kaygı kavramı. (T. Armaner, Çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- Berger, J. (2011). Görme biçimleri. (Y. Salman, Çev.). Metis Yayınları.
- Konuk, A. A. (2005). Fusûsu'l-hikem tercüme ve şerhi I. (M. Tahralı ve S. Eraydın, Haz.). M. Ü. İlâhiyat Fakültesi Yayınları.
- Latour, B. (2008). Biz hiç modern olmadık. (İ. Uysal, Çev.). Norgunk Yayınları.
- MacIntyre, A. (2011). Varoluşçuluk. (H. Hünler, Çev.). Paradigma Yayınları.
- Özel, İ. (1997a). Waldo sen neden burada değilsin. Şûle Yayınları.

Özel, İ. (1997b). Şiir okuma kılavuzu. Şûle Yayınları.

Özel, İ. (1999). Bir yusuf masalı. Şûle Yayınları.

Özel, İ. (2019). Erbain. TİYO.

Ricoeur, P. (2010). Başkası olarak kendisi. (H. Hünler, Çev.). Doğu Batı Yayınları.

Taburoğlu, Ö. (2019). Vicdan kendi olma biçimleri. Doğu Batı Yayınları.

Yazar Katkıları

Makale tek bir yazar tarafından ele alınmıştır. Doğrudan başka bir yazar tarafından katkı sağlanmamıştır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Finansman

Bu çalışma için herhangi bir finansman desteği alınmamıştır.

Etik Bildirim

Bu makalenin yazarları çalışmalarında kullandıkları materyal ve yöntemlerin etik kurul izni ve/veya yasal-özel bir izin gerektirmediğini beyan ederler.

Extended Abstract

Exile, in a sense, is the carrying of a portable destiny by an artist, who has lost his grip, like a hidden wound in every stage of his art. Ontologically in Heideggerian's terms, the human being is a living creature who often experiences his "being there", sometimes with a psychosis of stuckness. İsmet Özel owes his being a contradictory poet far from fixed ideas partly to having of an exiled and wandering poetic mentality. By superimposing the monology on the aesthetic of the original poetry, İsmet Özel carries the uniqueness that is the difference, to distant meanings that we can only describe with a metaphor of exile. The bond that cannot be established with the setting, the local one or the topography requires to hide against the cumulative meaning blocks of politics, history and culture. This reveals the resonance that the wandering and exiled poet will take in mind and image with the concept of deterritorialization.

The character of Özel, who reveals the poetics by objecting to the limitations of the analyses to be developed through poetry, becomes the main determinant of his exile. The poet, who goes into conflict with the knowledge object of all kinds of time independent power, experiences a transformation with the construction of his own self in the plane of exile. By attacking pluralism, ordinaryization and anonymity, Özel rejects the absorption of order. For the poet, a living space outside of the order manifests itself as an escape from geography. He is a wanderer and exiled due to his not being bound-dependent. While in his poetry, this situation shows itself with images as momentary, the aspect of his dissimilarity clearly reveals this independence. Özel is not in a state of discomfort with his own image beyond the life that the concepts have constructed and essentialized. His exile points out the construction of his own self and his journey to truth. The fact that the poet, who was expelled from the Republic of Plato, did not sacrifice the first, shows itself in Özel's poetry. Constructing a savage self-other might be an expression that could define Özel here. That is why the sense of isolation that emerges in Özel's poetic language can be seen as the product of a self-internalized process.

İsmet Özel combines the image of detachment, expulsion with the polluted face instead the natural “snow” is required to clean and purify it. Snow falling on the face, which is one of the forms of mercy sent from the sky to the ground by Allah and which is the symbol of cleanliness, innocence and purity, is exposed to dirt upon touching on the poet’s face. Just as modern human being is so far from his reality and falls into such a swamp, even the untouched snow coming from the sky cannot protect itself and escape getting dirty.

İsmet Özel lives in the climate of not only distant but most distant awakenings in the late 20th century. Here, a background fed by the Islamic subconscious emerges. As in the general fiction of the time, the beginnings of centuries are always full of images of gathering and the ends full of images of disintegration. Islam uses the word *asır* (century) for the definite transitional modes of time. Each century is a time period with its own characteristics that separates itself from the previous and the next one. Just like human life, the beginning includes a cycle of greening, development, scattering, while the middle part is stagnant, and the end is a dissolution. Of course, when all times are combined at the *zawal* time, the end of times, which is believed to be the end of the world with the same image, these lines of İsmet Özel become much more appropriate. To have lived at the end of the century means facing collapse. This itself invites a “climate of distant awakenings”. *Zawal* times, as time periods before the end, are also the processes in which awakenings become difficult. “We live in such a century and we are in such a part of the century that all climates are set to delay awakening” says İsmet Özel.

While human beings make sense of life in order to achieve their self realization in their journey to existential quest, they establish their own world of ideas. Although positive sciences have offered some opportunities in the context of self-knowledge, they establish a conflict area particularly between the own self and the other one of the human being. In his poetry, Özel separates his own self from the transformative and fictionalized side of life. The poet desires to re-establish destiny by pulling it out of time. Although this situation occurs at the beginning of the exile process of the

poet, it is essential that the situation has served his transformation. The tension between the self and the other self leads to triggering the deterritorialization that we should focus on. According to Özel, the concept of “loneliness” is a phenomenon that manifests itself with its acceptance. Özel considers the feeling of loneliness as a situation experienced by modern people. Özel’s solitude points to a place outside the dependence of ideology. For the poet, who carries loneliness to the dimension of disorder through his poetry, remaining on his own is to be able to break away from all addictions. İsmet Özel emphasizes independence while stating that the field of his freedom is poetry. Özel, positioning his self as an absolute port in search of a path that can be walked, attempts to create an escape opportunity for himself beyond the order. Özel is well aware that he must get rid of the public conscience in order to center his conscience around his self. He shows an independent feature. This independent state, the uniqueness, that we interpret it as exile and wander is a poetic reaction in which the poet does not compromise at the expense of hitting the thick walls at once.